

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:				Felölős szerkesztő:	Laptulajdonos:	A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrosény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.	
Egy negyedévre	1 frt	Egészévre	4 frt	ZÁDORY KÁROLY.	FIGULI ANTAL.		
Félévre	2	Egyes szám ára	10 kr				

Az országos központi hitelszövetkezet.

Magyarországnak államfentartó-elemét, legnagyobb részben a kiscgazdák és kisiparosok képezik. Ezek voltak kiszolgáltatva leginkább a tőke uralmának s az uzsora lelketlen üzérkedésének. Ezek megmentésére és egzisztenciájának biztosítására gondolt a törvényhozás az országos központi hitelszövetkezet létesítésére vonatkozó törvény megalkotásával.

El lesz el érve az ohajtott üdvös cél; az a jövő titka. Az állam kormányzat megteszi kötelességét, a többi a nemzettől függ.

Dr. Lukács László pénzügyminiszter a magyar törvényhozás fölhatalmazásával aláírási felhívást tett közzé, az országos központi hitelszövetkezet alapítványi üzlet-részeire.

Oly intézmény létesítéséről van tehát szó, a mely a modern rablásnak az uzsorának véget akar vetni, s ki akarja szabadítani a hiénák körmei közül éppen azokat, a kik a nemzet zömét képezik; a kisiparosokat és a kiscgazdákat, a kiket egy-szersmint kereseti viszonyaikhoz mért olcsó kölcsön nyújtással oly helyzetbe kíván jutatni, hogy anyagi képességük kifejtése mellett családfentartó és állampolgári tisztüknek megfelelhessenek. Ezen intéz-

mény új gazdasági éra alapját veti meg s a legmerevebb, sőt a legkegyetlenebb gazdasági eszköznek; a pénznek birodalmába a humanizmus a civilizáció elveit akarja belevinni. Régóta érzett hiányt pótol ezen intézmény, mely az általános elszegényedésnek gátat vetni a gazdasági és üzleti pangásnak zsbasztó okait volna hivatva elhárítani.

Más nemzetek ugynevezett kisembereinek boldogulása nagyrészt ily szövetkezetek áldásos működésének köszönhető, tehát a siker szemmel látható. S hogy nálunk meglesz e az egész nemzet jólétére kiható üdvös eredménye, azt a közel jövő mutatja meg, dehogy meglegyen: az osztatlan nemzeti ohajtás.

A magyar kisiparos és kiscgazda a kedvezőtlen hitel viszonyok nyomasztó hatása alatt meggörnyedt, de még nem roskadt s nem tört össze egészen. A törvényhozás a kormázy segélynyújtó keze felemelheti s segíthet rajta s kivetheti kezéből a vándor botot, hogy ne kényszerüljön idegenbektöltözni a hol nem csak nyelvét hanem hazáját is ellefjezheti.

Még kilehet venni kezéből a fegyvert a melyet elkeseredésében itt-ott már hazája ellen is emel, nem gondolva meg azt, hogy nem ez a hon, nem ez a nemzet oka a létező bajoknak, hanem azok kutforása a létező közviszonyokban rejlik.

Az első lépés tehát megtörtént.

A kormány megtette kötelességét, kibocsátotta az aláírási felhívást és első helyen maga irt alá egy millió koronát.

Lesz-e és milyen hatása ennek a követendő jó példának: jegyeznek e majd annyit a mennyivel az új intézmény erőteljes működése biztosítható?, lesz-e annyi humanusérmelmű tőkepénzes az országban hogy az intézmény megalakításához járulva, annak létrejöttét és megszilárdulását biztosítsák?!

A felhívás kimondja, hogy az alapítványi üzletrészek után 4%-nál több nem fizethető. Ez oly feltétel, mely a spekulánsok a gründolók fülének és zsebének nem fog tetszeni. A mi tőkepénzesek, — tisztelet a kevés kivételnek — csak 50—60%-ra való kilátással és még egyéb előnyökre is számítva jegyeznek üzletrészeket. Ámde nem az egész magyarországi tőke ilyen, mert vannak a kik a sors kedvezése által kísért tisztességes munkával gyűjtöttek a szükségletüknek megfelelően valamivel többet; ezekben van szív ezek örömlő hozzájárulnak az üdvös cél megvalósításához, a mikor arról van szó, hogy a kis ember ve-rejtekének gyümölcsét kell megvédeni a modern rablás és a balsors veszélye ellen.

Ezek bizonyára fognak is üzletrészeket jegyezni.

PETROSÉNY és VIDEKE TÁRCZÁJA.

Viszontlátás.

Minő lesz a viszontlátás
Hosszas távollét után?
Lelkem mit fog majd érzeni
Kökény szemét ha rám veti
Az a kedves szőke lány?

Üdvözöljük-e majd egymást
Hosszas távollét után?
Mint ezelőtt: szívélyesen,
Mikor nekem még mindenem
Volt az a szép szőke lány?

Vagy meg sem ismerjük egymást
Hosszas távollét után?
— Ami volt, az régen elmúlt
Fonnyadt ágnak lombja lehult —
Ezt tartod majd szőke lány?

D. Nagy Sándor.

Visegrád romjain.

Itt vagyok ezerkétszáz láb magaságban a visegrádi vár-romok között. Milyen kicsi ez a magasság a Retyezát égbenyúló sziklatornyaihoz képest, s mégis mennyivel közelebb érzem magamat az éghez itt — a dicső romok között!

Leülök a legfelső vár-udvar boltíves kapuja alá; szemeim lezárja a szellő langy fuvalata; fejemet a kapu moh-vánkosára hajtom: elmerengek.

Arcomon mintha a fölhevülés pirja futna át; lelkemen átviharzik historiai multunk — összes zivatarával, s mikor merengésemben 500 évet áthaladtam: megállok.

Romok, dicső falak!... Miért is nem tudtok beszélni — olyan édesen, mint a milyen komoly, felséges némaságtok! Miért hogy oly kevés az, mit leolvasni lehet sötétbástyáitokról? Ha megszólalnatok, ugy-e minden szavatok azt a kort siratná vissza, mikor nagy királyaink; Nagy Lajos, Mátyás — fényes udvarukkal — innen hirdették a világnak a magyar dicsőséget.

Lelkem előtt a vár megnépesedik. Termiei ragyognak a fénytől; a magyar, olasz művészet csillogásától, — varázsa elbódít teljesen. Felhangzik az udvar zaja; az élet felpezsdül; kedves, lágy zene üti meg füleimet, melyet csak úgy viszhangoznak a lovagterem vakmerő eszcsai. Apródok, udvarhölgyek, főurak... Óh talán azok a híres udvari mulatságok, melyeknek varázsa ide csábította a többi nagyhalmok fiait, a kik hallottak a magyar udvar vendégszeretetének melegéről.

De a képek hamar szétoszlának. Udvari zaj, lágy zene helyett egy kis madár altató nótája és a lombok susogása hallszik; egyéb semmi...

Menjünk tovább.

A hegy tövében, természetraktá szikfalaklakon emelkedik az élőbástya, legalább három emelet magasságra. Most is bálmulatba ejt.

Restauráltak, — a kegyelet parancsolta s hogy őre is legyen a romoknak, behelyeztek egy öreg párt, s e két jámbor őrz is híven; a látogatóknak készséggel adnak utbaigazítást —

A üzérkedő spekuláció visszamarad; mert a 4% kevés kamat az ő tőkéjére s nehezebb ezélok előtt ismeretlenek.

Nem baj; mert a humanizmus ugy sem tűri a szennyet s legalább a lelketlen tőkéről lefog hullni a lepel.

Petrosényben és vidékén is számosan vannak olyanok, kiket a szerenese kedvezése oly előnyös helyzetbe juttatott, hogy a humanus közgazdasági törekvést előmozdítják saját érdekük megrövidítése nélkül, ezek bizonyára jegyezni fognak üzletrészeket anélkül is inkább, mert ha valahol ugy különösen, itt van szükség a pangó kisipar támogatására.

UJDONSÁGOK.

Halálozás. Bismark herceg Németország volt kancellárja július 30-án Friedrichshagenban elhunyt. Egész Németország gyászt öltött nagy fia halála alkalmából, — az a rajongó szeretet, melyvel nemzete őt életében körülvette, most még nagyobb erővel nyilatkozik meg koporsója felett. A ravatárnál a német császár és császárné jelen volt; k.

Személyi hír. Ábrányi Emil ismert kettő irónk és neje Wein Margit urnó, a magyar királyi dalszínház első rangú művésznője körünkben időznek és özv. Maderspach Viktorné urnó vendégei. A kiváló író több érdekes ismertetést írt a Zsilvölgyről, melyeket lapunk részére felajánlani szíves volt s legközelebb közölni fogjuk.

Szabadságolás. Járásunk közbecsülésnek örvendő főszolgabírája, galaczi Buda Károly f. hó 8-ikától 6 heti szabadságot élvez, mely a folytonos és kimerítő munka után reá-

rosz, svábos német dialektusban. Ugy-e érdekes?...

Ettől a bástyától indul az a kigyózó ut sűrű erdőn keresztül, — mely tizenkilenc hosszú és meredek kanyarulattal felvisz a tulajdonképeni várromhoz. Itt ismét falak, bástyák nyulnak magasba, melyekről szédítő látvány tárul szemünk elé. Pedig még csak a vár udvaránál vagyunk. S már innen is arasznyinak látszik a hajó, a csillagó, ringó Dunán, mely kicsiny patakként húzódik tova.

A kettős várfal közt van a belső udvar. Aztán a lakó helyek következnek s a termék hosszú sora. A lovagterem hatalmas méreteit szinte nem is akarjuk elhinni; pedig világosan mutatja a merész hajlású ívek maradványa. Nehány ablaka még teljes épségben van, a faragott kőablak oszlopai ellenállottak az idő emesztő fogának s mindjárt mellette a fal, milyen szánalmas állapotban van! Nehány cifrárt vésett lépcső a kápolna romjaiba vezet. A várom a legmagasabb pontja ez.

A Pilis-Gerece, Vértes, Bakony összeszött ágai, gerinceikkel, szeszélyes alakzataikkal, mind eltörpülnek a várhegy mellett. Mintha tiszteletből húzták volna magokat össze — látva a vár ablakából letekintő fejedelmi alakok, parancsoló tekintetét.

S milyen szép ezüst szalagocska innen, — a hatalmas Duna, — de szép nyakék volna valami óriás — leánykának, — a hajók fekete pontocskák rajta; a vár alatt Nagymaros, Visegrád, fehér házaikkal ugy látszanak, mint egy vékony kendő, fehér pontokkal tarkítva.

A vár belső udvarán két vizepart, lennebb kút. Mindenik resteurálva. — A vizepartok az

pézeve is kíváncsok. Távolléte alatt a hivatalt Janeza Vazul szeretet szolgabírája fogja vezetni.

Raduly Simon r. kath. s. lelkész ma, vasárnap d. e. a nagymise alatt fog az itteni hívektől elbúcsúzni, minthogy a kolozsvári tudomány egyetem polgára lesz, mint tanárjelölt. A kiváló tehetségű fiatal pap némes ambíciójához szerenest kívánunk, bár távozását öszintén sajnáljuk.

A petrosényi diák ifjúság folyó hó 7-én a Baresay szálloda kerthelyiségében és nagytermében a „Polgári Olvasókör javára táncszal egybekötött zártkörű tündér-délutánt és hangversenyt rendez. A tündér-délután kezdete 4 órákor. Belépti-díjak! Személyjegy 60 kr.; családjegy 1 frt. 20 kr. Fekélyzetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kedvezőtlen idő esetén a tündér-délután a teremben tartatik meg. Belépti-jegyek csakis a névszóló meghívó előmutatása mellett váltakozók. — Délutáni program: 1. Czéllövés légpisztolyokkal; 6 jutalom. 2. Szerenese halászat. (Meglepetés.) 3. Tekeverseny; 3 díj. 4. Virágcsata, confetti és szerpentin. (A virágcsatahoz szükséges virágokat, confetit és szerpentint szabott árakon árulják e célra felállított sátrakban a legszebb virágárus leányok.) A hangverseny kezdete 8 órákor. Műsor: 1. Nyitány: Zimmermannról Előadják zongorán Varjassy Vilma k. a. hegedűn Sebő Jenő és Gross Ignác urak. 2. Pókainé, Gyulai Páltól, Szavalja Gerbert Ottó. 3. Népdalok: éneklő Adler Emma k. a.; czimbalmos és hegedűn kísérik: Gerbert Béla és Gross Ignác. 4. Erdélyi pásztorhangok; Mihály Ignácztól, zongorán előadja Varjassy Vilma k. a. 5. Petőfi visszatér: Dr. Váradi Antaltól. Szavalja Hromadka Venczel. 6. Egyveleg; czimbalmos előadja Gerbert Béla. 7. A volapük nyelv; vig monolog Gabányitól. Előadja Ger-

esőviz felfogására szolgáltak: most is tele vannak s a víz belepve fehér papirdarabokkal, névjegy kártyákkal: a látogatók dobálták le.

Az Anjouk idejében a kisebbik medencének más hivatása is volt. Kínestárnak is használták. Halomra rakva a királyi kincsek; közből diszes asztalon a korona. Aztán hatalmas ajtóval elzárva a nyílás, az udvar szintén.

A másik mélyebb sokkal, vak sötétségbe vész a tekintet; a belekiáltott „Ha — hó!” csodálatos zürzavarban viszhangzik, míg megtörve végleg a sziklafalban, csak azt az örökös tompa zugást hallani, mit a felette szálló légvonat okoz.

Legérdekesebb a kút. Tizenhárom méter mélyre ásva, kerületének átmérője lehet öt méter. S a tizenhárom méterből állandóan 10 m. magasságra van a víz, mely hidegebb, mintha jégszekrényből most venné ki az ember. — Ez szolgáltatta a fejedelmi konyha számára és ivásra a vizet.

A szirtek alkotta völgy katlanban volt a halas-tó; mellette vadaskert, mely a rengetegbe olvadt. Egy egy magányos ölyv, sas kering méltóságos lassúsággal, zsákmányra lesve, — hajdan — a fényes lovagjátékok után — solymokkal jártak be a rengeteget.

A kápolna ablakán sűrű cserjék hajladoznak a mélység felett; ide rejtőzött az erdő egyszerű dalosa; innen hirdeti kedves csatogásával a régi nagyságot, — az őz fejedelmi — magyar életet.

Repkény, moha lepte be a falakat; zöld takarójában olyan ez, mint a rokkant katona, megfakult, de tiszteletet parancsoló, vitézi ruhájában.

bert Ottó. Hangverseny után táncz kivándított. Midőn ezen élvezetesnek ígérkező mulatság sikere érdekében a rendezőség fáradságot nem ismerő buzgalommal gondoskodik Petrosény és vidéke művelt közönségének egy kellemes délutánt és estét szerezni; a minden szép és némesért lelkesülő intelligenciánk minél számossabb megelégedésével fogja — bizonyára — méltányolni az ifjúság dícséretes és ambiciózus törekvését és — a nagy mérvű érdeklődésből következően; — ezen feltevésünkben nem is esalatozunk.

Meghívó. A m. kir. államvasutak piskii műhelyének ifjúsága f. hó 14-én a műhelyi dal- és zene egyet javára táncmulatságot rendez.

Táncvigalom. A piskitelepi Tisztviselők Olvasóköre 1898. augusztus hó 7-én Piskin, a Szvoboda-szálló termeiben zártkörű nyári táncmulatságot rendez. A tiszta jövedelem az olvasókör könyvtára javára fordíttatik

A „Petrosényi és Járási Ipartestület” szent István napján f. hó 20-án a saját pénztára javára a Baresay-fele szálloda kerti helyiségében és nagytermében zártkörű nyári táncvigalmat rendez. Személyjegy 80 kr.; családjegy 1 frt. 50 kr. Meghívók a napokban küldetnek szét. A kik esetleg nem kapnának meghívót, de arra igényt tartanak, szíveskedjenek az ipartestület helyiségében naponként d. u. 5–6 óra között ez iránt intézkedni.

A mi piacunk. Ősi idők óta nagy szerepe volt a piacnak a társadalomban. A rómaiak foruma világra szóló események színtere volt. A civilizált társadalom ma is kiváló súlyt helyez a piacra, csak a miénk nem árulja ezt el. Petrosény és vidékének konzumens lakossága naponként a piacra van utalva, de azt még száraz időjárásakor is alig lehet megközelíteni, esősidőben pedig lehetetlen. Még múlt évi ok-

Egy-egy éktelen pipaés büszkélkedik, trónol a rom tetején s a szellő érintésére lehajlik; megesókolja a várfalat, vagy talán hallgat a mesére, mit az beszél neki?...

Büszke virág te! mit is beszélhet neked — naplementekor — szépet... édesen... Irigylem helyedet.

Szép idők voltak. Felséges királyunknak ő hozzá méltó elődje, áldásával bearanyozta országát, épen mint a nap e romokat.

Népe szeretetében, népe jóllétén fáradozva köztük élt, s ezért lett már életében esodás alak, halála után pedig „Nagy”, a magyar historia herosza.

Vajjon előj-e míg egyszer ez az idő? Ugyan mikor népesedik meg a budai vagy gödöllői palota, egy varázsütésre számúzza a komor sötétséget? Mikor mutathatja meg a magyar — királyának, igaz szeretetét, de nem a vendég-királynak? Ábrándok, esalftá tünemények, ki tudja: fogtok-e valaha megvalósulni?...

* * *

A ki Budapestre megy s teheti, vegyen magának annyi fáradságot: menjen ki a vise-grádi romokra. Vonat, hajó két óra alit pompában oda viszi.

S ha megtette azt a fáradságos utat fel a várhoz, meglátja biztosan, hogy itt telik be lelke a legszebb történeti emlékekkel. Innen merithet aztán — ha egyebet nem — vágyat mindenestre: megismerni nemzetének múltját nagyságában, törpességében egyaránt.

Bucsy István.

tóber hó 15-én foglalkozott a képviselőtestület a piac ügy rendezésével, s azóta maradt minden úgy ahogy volt. Ideje volna már ebben a kérdésben legalább tenni valamit. Múlt vasárnap különösen Romániából élelmiszerekkel rakott annyi kocsi jött, hogy nem lehetett azokat elhelyezni a piacon. Ott disztelenkednek azok a rozoga viskók a piacon, melyeket személybiztonsági s közegészségi okokból már rég el kellett volna távolítani az azokat övező békatenyésztő moesárok és dögleletes ingoványokkal együtt. Csak akarni s tenni kell és Petrosénynek az a diszelen foltja eltűnnik a főutcáról.

A hunyadmegyei gazdasági egyesület a mezőhegyesi kincstári uradalomnak megtekintése céljából, e hó 10-én kirándulást rendez Mezőhegyesre. Indulás Déváról 10-én d. u. 1 óra 12 perczkor a gyorsvonattal, érkezés Mezőhegyesre u. a. nap d. u. 6 órakor. Másnap a méneshírtok megtekintése és visszaindulás este a 10 órai vonattal. Fuvarról, nemkülönbén elszállásolárol a méneshírtok igazgatósága díjmentesen gondoskodik. Élelmezés az ottani casinóban lesz és pedig: reggeli, ebéd és vacsora fejkenként 1 frt 50 kr-ért. A kirándulásban résztvenni ohajtók e hó 8-ig Pietsch Lajos egyesületi titkárnál Déván előjegyeztesethetik magukat.

Márványszobor a Marosban. F. hó 3-án délután két órakor Aradon, az épülő törvényszéki palota közelében, érdekes leletet huztak ki a Marosból a czölöpöző munkások. Az iszapban fekvő érdekes márvány-mellszobrot találtak, a melyet nagy érdeklődés után ki is huztak. Szondy Béla anyakönyvvezető, a ki arra járt, megnezte a szobrot, a melyet nagyon érdekesnek talált; fölhívta Surlot Domokos főkapitány figyelmét, a ki a szobrot a városháza udvarára hozatta. A szobor *carrarai* márványból van és művészi kézre vall; imperátor-szerű, tágas mellszobor. A fej, a mell és a kar-tő meglehetősen ép, de az arez össze-vissza van roncsolva. Csak a szem, a szájasadék és a szélső ránccok látszanak meg rajta, a többi összezúzták a hajók, csákányok és kődarabok. Hogy kit ábrázolhatott, nem tudni; azt hiszik, hogy Ferencz, V. Ferdinánd vagy II. József császárnak lehetett a mellszobra és 1848-ban, az antidi-nasztikus mozgalmak idején dobták a Marosba. Más valószínűség nincs, miután a víz ily nehéz tárgyat bajosan sodorhat magával. Azt is valószínűnek tartják, hogy *Harsch* tábornoknak, az aradi vár tervezőjének szobra volt. A szobor talapzaton volt föllállítva — valószínűleg a vár területén; — a mell és nyak-izmok, a hajfűrtök és a szélső areznások *művészi finomsággal vannak kidolgozva*. Egész határozottan megállapítani a szobor eredetijét csak hosszas tanulmányozás után és arezképek, szobrok összehasonlításával lehet. Mindenesetre a szép művi szobor megérdemli, hogy muzeumban helyezzek el.

A „Magyar könyvtár” melynek szímai már meghaladták a fél-százat, most küldi szét júliusi füzetét. A sort Cavallottinak, a nemrég oly tragikus módon elhalt nagy olasz költőnek leg-szebb és leghíresebb munkája nyitja meg; az „Énekek Éneke” cz. bájos verses dramolett, mely Radó Antal magyarisításában bizonynyal a mi színpadainkon is hosszú életű lesz. Követi ezt Fáy Andrásnak válogatott meséi, melyeket kivált az iskolára való figyelemmel. Badies Ferencz, a kiváló irodalomtörténész válogatott össze-sze és látott el magyar bevezetéssel. Az 55. szám Szalagubnak, a nagy oroszbeszélőnek, egy kis regényét tartalmazza. »A medve» — ez

a czime az Ambrozovics Dezsőtől kitűnően fordított munkának — egy társadalmi formáktól idegenkedő, érdekes karakternek megkapó szerelmi történetét mondja el. A magyar elbeszélő irodalmat e sorozatban *Ambros Zoltán* képviseli, ez a mélyen érző, finom megfigyelésű novellistánk, a ki „Hajótörtek” czímmel nyolcz leg-szebb elbeszélését adja itt ki. Végre az 57. szám egy nagy modern német írónak, a nálunk már ismert Meyer Konrádnak egy kis remek-művét nyújtja, melyet egy a lelki élet analízisének, mint a megkapóan festett történeti hát-térnél fogva mindenki gyönyörrel fog olvasni. Minden a füzet 15 kr.-jával kapható a kiadó czégénél: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai, Andrassy-ut 21.) és minden könyvkereskedés-ben. — Az eddig megjelent füzetek teljes jegyzékét a kiadó kívánatra bárkinek ingyen küldi meg.

Kitüntetés. A VII. erdészeti és vadászati kiállítás csoportjában rendezett gyűjteményes kiállításért Özv. Maderspach Viktorné urnő a. b. iszkronyi lakos a milleniumi nagy érdemmel tüntetett ki, mely kitüntetéshez ösztönt gratulálunk.

Posta és távirda segédtisztek kiképzésére, folyó év szeptember hó 15-étől kezdve, hat hónapra terjedő gyakorlati tanfolyamokat nyitnak a budapesti, a kolozsvári, a nagyváradi, a pécsi, a pozsonyi, a sopronyi, a temesvári, a zágrábi posta és távirdaigazgatóságnál. Ezen tanfolyamokra hallgatókul felvesznek: a) első sorban a kisebb hivatalnokai alkalmaztatásra igény-jogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek; b) oly férfiak, a kik a gymnasium, reáliskola, vagy polgári iskola negyedik osztályát, avagy ezekkel egyenrangú más iskolák megfelelő osztályait sikerrel elvégezték; a kik ezen tanfolyamokba belépni ohajtának, sajátkezűleg írt, születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket, folyó év augusztus hó 31-éig, említtet és a tanfolyam helyére nézve illetékes posta- és távirdaigazgatóság-hoz nyújtják be.

A világ legkisebb embere, négy gyermeknek atya, kit az egész világ esodál, csak néhány napig látható a Barsay szállodában. Oyics S. Eizik e mellett még világhírű gondolatolvasó is, ki mathematicai, kézi és arezkép tanulmányai által képes bár kinek gondolatait megfejtetni, azonkívül minden embernek nevét, évkorát vagy zsebében levő pénz mennyiségét az utolsó krajczárig pontosan megmondani, és egyszerűs mind tanácsot is ad szerelmi- és családi-viszonyokban, kül- és belföldi utazókra nézve, továbbá kereskedelmi és gazdasági ügyekben stb. stb. Férjhez menendő, hajadonok, nőülendő ifjak, szóval szívügyekben utazó halandók itt az alkalom, meglehet tudni mindazt előre, ami után ész és szív oly nyugtalanul epednek; ha jó, ha rossz, úgy is átkél esni rajta.

Helyreigazítás. Legutóbbi számunkban „Félreértés” czím alatt közölt újdonságra vonatkozólag azon helyreigazítást vettük, hogy azok akikre a cikk vonatkozik „nem eselések”, hanem „alkalmazottak” s hogy tévedés fordult elő, annak nem ők az okai, kik a rendelkezés értelmében jártak el.

Hymen. Szabó Adolf máv. mozdonyvezető f. hó 27-én d. u. 5 órakor esküszik örökliséget Fischer Gizela kisasszonynak a r. kath. templomban.

Bakos József r. kath. kantornál igen szép számmal jelentkeznek a zenei oktatásba részesülni ohajtó növendékek. Az oktatás f. hó 8-án kezdődik.

CSARNOK.

A nőkről.

I.

Most, hogy a nők tudományos kiképzése oly élénken foglalkoztatja a közérdeklődést s a kapcsolatos kérdések felszínre kerülnek, időszerű az alábbi adatok ismertetése:

1897-ben Magyarországon 130,281 házasságot kötöttek; legtöbbet szeptemberben a városok lakossága, mivel a mezői munka halmozottsága és az újbor hiánya a föld népet inkább november havi frigykötésre tereli. Legtöbb házasság a Duna-Tisza közén, legkevesebb az Erdélyrészekben történt, — de a százezret erősen meghaladó házasságkötésekből csak 36 egybekelés volt olyan, mely a polgári házasság behozatala nélkül létre nem jöhetett volna.

A házasságban élők az ország déli részeiben vannak sűrűn; özvegy férfiak Krassó-Szörény és Lika-Krbava vármegyékben; özvegy nők a felsőmagyarországi érchegeységben, Szeben és Brassó vármegyékben. Jól távol egymástól. Legtöbb nőten férfit van Ausztria és Stájerországgal határos vármegyéinken, legtöbb férjhez mehető leány a Morvaország és Szilézia felé eső törvényhatóságokban. Jó lenne őket összehozni.

Magyarországon minden 10,000 emberből 106 lép házasságra, Irlandban ugyanannyiból fele (48) sem. Angliában az iparosok átlag 25 éves korukban nőülnek, a kereskedők 27 évvel, az értelmiséghez tartozók 31 éves korukban. Oroszországban a vőlegények 60 százaléka 25 éves korán alul van, nálunk ez csak 25 százalék, a felénél több 25–30 év között házasodik. Legkorábban mennek férjhez a lányok Magyar- és Oroszországban, hol egyharmad rész kerül 20 éves kora előtt fejkötő alá.

I. Frigyes Vilmos porosz királyi hajadonsági adót fizettetett minden lánynyal, ha életkora 21. évébe belépett. A régi Spartában Lyeurgus törvénye 20 évet kívánt a lánytól, de 30 évet a legénytől, hogy a házasságra léphessen; azontul pedig a nőtelenül maradt férfit az ifjuság gunyolódása céltáblájául engedte át. Dercyllidás hadvezér egy ízben nem kapott ülőhelyet a színházban, mert egy ifju sem kelt fel előtte. »Neked, úgy mondák, nincsenek gyermekeid, kik ezt a tisztességet valaha viszonzozhatnák».

A régi germánok sem boesátották meg a leánynak, ha betöltött 20 éve előtt férjhez ment; de megtudták védeni a toladókás ellen törvényvel. A ki valamely nem rabszolga leánynak az újját megszorította, 600 dénár büntették; a ki a karján fogta, 1200 dénár büntetődött; a ki könyökön felül érintette, 1400 dénár; a ki a kebléhez 1800 dénár lefizetésére ítéltetett. Bajorországban már ősőbb volt a legyeskedés. A ki egy nem rableány ruháját térdig megemelte, 6 soldot fizetett bírsággal; a ki a fésűjét kirántotta, 12 soldo börtönt kapott.

Kalkuttában 1890-ben 36 nőorvos adott be folyamodást, hogy az alkirály törvényhozás útján tiltsa be a 14 éven alul levő gyermekek házasságát, a mi ott szélteben szokásos, — pedig a mi hüvösebb, józanabb éghajlatunk alatt is meg-esik a korai házasság; mert hát Novalis szerint a szerelem néma, a görögök szerint vak, Petrarca szerint meg éppen kórházi állapot, és még is ez. A mások fajerőnek nevezik, mely pihenni nem tud.

Házában legkevesebb nő Udvarhely, Csik, Szolnok-Doboka, Lika-Krbava vármegyében van;

a legtöbb ellenben Brassó, Szeben, Modrus-Fiume, Trenesén, Turóc, Liptó, Szepes, Sáros, Abauj-Tornában.

Most, hogy Magyarországon is sok tudományos és kenyérkereső pálya nyílik meg a hölgyek előtt, tanuságos a kimutatás, hány nő tartja fenn magát Északamerikában önjerejéből és mennyire szaporodott fel azok száma csak 20 év alatt is: 1890-ben volt: nőorvos, sebész 4455, fogorvos 335, ügyvéd 240, hivatalnok 4875, pap 1235, mérnök 180, építő 25, festő, szobrász 11000, író 3000, női újságíró 889, zenész 34518, színésznő 3942, színház-igazgató 634, női gyorsíró 21185, másoló, titkár 65018, könyvvezető 27777, összesen: 179309.

A tanult hölgyek nem mennek korán férjhez; az amerikai egyetemeken 1890-ben 1805 leány tanult és ezeknek csak 282 százaléka lett menyasszony. A doktori diplomát nyert hajadonok közül 25—30 év között csak 327 százalék megy férjhez, 30—35 év között 437 százalék, 35—40 év között 491 százalék, 40 éven felül 545 százalék. A legszebb női korban tehát alig egyharmad rész jut belőlük a házasság révébe és csak a növekedő korról reménykedhetnek a mirtuskoszoru után. Az egyetemekre járók közül 20 éven alul egy sem jut fejkötő alá, a többiek többnyire 25—30 év között, előbb alig 97 százalék.

Nálunk 150,000 lány marad el a házasságtól 30 éven felül, az özvegyek és elváltan élők száma meghaladja az egy milliót; van

ezek között: iparos 300000, szatócs 13000, szülész 12000, tanítónő 10000, vasutas, postás 800, összesen: 335800.

Magyarországon is teret foglalnak a hölgyek a közpályákon. Van már magyar orvosnő és csakhamar lesz több is, mert a budapesti egyetemnek vannak már kisasszony polgárai. Németország 21 egyetemén az 1897/8 iskolai év I. felében 318 német leány tanult. Hogy a közlekedési hivatalok: posta, vasut, távíró, telefon sok hölgynek ad életfentartást, bevégzett tény, — de nem egészen gratátálhatni azért, hogy a törvénykezés is kezd rászorulni a női munkára. A vaskohi járásbírság már nő-napi-dijasokat alkalmazott s azok rendezik a hivatalos aktákat, — természetes, hogy széptevés kedvéért az irattárba belépni tilos. Legalább ez a szabály.

A mely foglalkozások teljesítésében a szív a legjobb tanácsadó, beválnak ott a hölgyek fényesen, mint például a tanítói, papi, orvosi pályán; tudásukat ott kötelesség-érzet és szeretettől hangolt résztvétel kalauzolja. De már a közlekedési ügyágakban, vagy a hol számokkal kell dolgozni, ott hamar ejtenek hibát a nők. Legkevésbé lesz pedig szabad őket bírói székbe ültetni, mert a női szív igazságszolgáltatását alaposan megveszsegeti a szemreható szép, rabja a formaérzéknek minden nő szeme, a mely daliás megjelenésű bűnös felett nem merne száraz igazság szerint ítélni.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a **Barcsay-féle szállodát s vendéglőt** bérbevettem és a mai kor igényeinek megfelelőleg berendeztem.

Izletes ételek és italok kiszolgálásával igyekszem a n. é. közönség partolását kiérdemelni.

A **házakhoz** megrendelt ételeket a legolcsóbban **kihordatom** s elfogadok egész napi étkezésre **abonenseket** a legjutányosabban.

Vilásreggelire is mindig friss, olesó és jó étkekkel szolgálhatók.

Az általam bérben birt vendéglőben **több szobát butorozva** igen jutányos áron havi, vagy **hosszabb időre bérbe adok.**

A **vendéglő udvarhelyiségében tekepálya is rendelkezésre áll** s mindenkor és minden tekintetben arra fogok törekedni, hogy t. vendégeimnek kellemes szórakozást szerezzek.

Legfőbb törekvésem leend a kegyes partolást megszerezni és megtartani.

Számos látogatást kér

Petrosény, 1898. aug. 1.

Balogh Károly.
vendéglős.

Eladó ház és birtok. A Szurdukban levő, szilárd anyagból épült ház, mely évi 500 frtot jövedelmez, a közelében levő 21 hold kaszáló és erdővel, szabad kézből eladó. A vételhez csak 2000 frt készpénz szükséges, a vételár többi része kedvező fizetési feltételek melletti bankkölcsön. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:

Héjas József.

MALAGA SZÖLLŐ, DATOLYA, FIUMEI CSOKOLÁDÉ.

ARANY,

JAVA, CUBA,

GYÖNGY-, MOCCA,

FEHÉR- CUBA, PORTORICO

kávék

CZUKOR, RIZS, LISZT,

GYERTYA, SZAPPAN,

RUM, THEA, LIKÖRÖK,

PALAGZK-BOROK és MINDENFÉLE

VASÁRUK

LEGJOBB MINŐSÉGBEN és LEGOLCSÓBBAN

PONTOS, FIGYELMES KISZOLGÁLÁS MELLETT BESZEREZHETŐK:

JAKABFI REZSŐ

fűszer- és vasárú üzletében.

KOSZORÚS FÜGE, MOGYORÓ, NARANCS.

Nyomatott Figuli Antal gyorssajtóján.